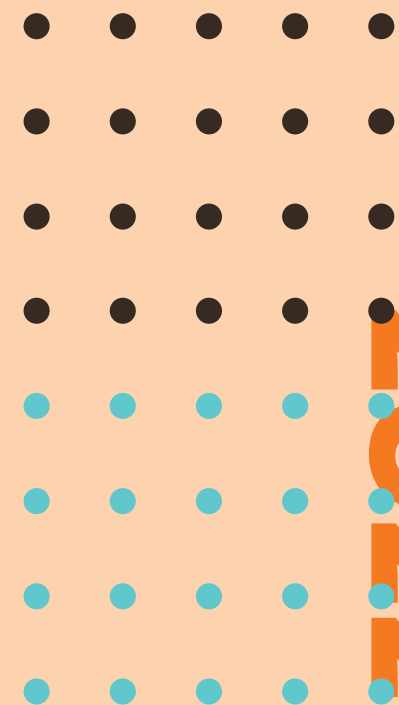

x x x x x x

BREEK

DE BUBBEL

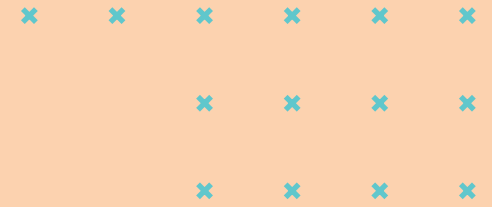

2022

Het verhaal van de bibliotheek moet verteld worden! Daarom verschijnen hierover verschillende publicaties. In dit eerste deel spreken we met een schrijver, de bibliotheek, de kinderopvang en een ouder over diversiteit en wat dit voor hen betekent.

Praten over diversiteit is belangrijk.
Waarom is dat belangrijk?
Jeugdliteratuur helpt hierbij. Hoe dan?
We spreken erover met Pim Lammers,
Floor Bink, Anke Jagtenberg en Yvonne
van Hengel.

de Bibliotheek

Pim Lammers is schrijver, bekend van zijn boeken als *'Het lammetje dat een varken is'*, en *'De boer en de dierenarts'*. Voor het eerste boek won hij in 2018 een Zilveren Griffel. Het vertelt het verhaal van een lammetje dat in een verkeerd lijf zit. Maar de dierenarts weet daar een hele makkelijke oplossing voor. En deze oplossing maakt het lammetje veel gelukkiger. Pim: "Ik probeer me te verplaatsen in de belevingswereld van een kind."

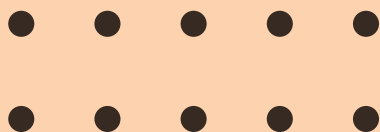
Luister hier naar het gedicht van Pim Lammers: *'Wat jongens niet mogen doen'*.

Pim Lammers

 [Luister hier het gedicht](#)

“Ik vind het belangrijk dat alle kinderen zichzelf terug kunnen zien in kinderboeken. Daarom is diversiteit zo belangrijk, het zorgt ervoor dat kinderen zich niet meer eenzaam of ‘anders’ voelen.”

Floor Bink werkt bij Bibliotheek Midden-Brabant als programmacoördinator educatie 0 – 4 jaar. Ze was negen maanden oud toen ze naar Nederland kwam. Haar ouders hebben haar geadopteerd vanuit Peru en zijn altijd heel open geweest over haar afkomst. Nu heeft Floor zelf twee kinderen, pubers. Floor: “Voor mij betekent diversiteit dat je mag zijn wie je bent. In mijn jeugd had je witte kinderen, kinderen met een kleurtje en donkere kinderen in boeken. Of kinderen met rood haar en een bril. Dat was het wel zo’n beetje aan diversiteit. De laatste jaren zien we het thema seksuele gaardheid steeds meer terugkomen in jeugdliteratuur. Dat was toen ik kind was helemaal niet het geval. Dat heeft ook te maken met diversiteit. Kinderen kunnen zich beter spiegelen aan een herkenbaar personage in een boek.”

Anke Jagtenberg werkt bij kinderopvang 't Kroontje in Veghel. Anke is naast pedagogisch coach en beleidsmedewerker ook voorleescoördinator. Ze houdt zich onder andere bezig met boekencollectie. Anke: “Diversiteit zou in mijn ogen vanzelf moeten gaan. Omgaan met verschillende mensen, met persoonlijke verschillen en persoonlijke interesses, maar ook sociale diversiteit. Dat je de diversiteit van culturen en opleidingsniveau kan omarmen en dat je niet alleen

Floor Bink

Anke Jagtenberg

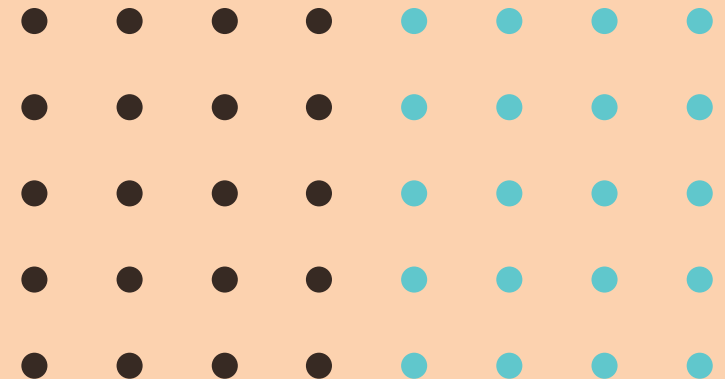

maar denkt vanuit je eigen hokjes. Ben je bewust van je bubbel en probeer verder te kijken en uit je bubbel te komen.”

Yvonne van Hengel is houdings- en bewegingstherapeut. Yvonne is moeder van Samba, drie jaar oud. Yvonne: “Samba wil alles zelf doen. Hij is super beweeglijk. Hij heeft veel interesses en hij wil alles weten. Dus hij vraagt ook heel de dag door ‘*Waarom? Waarom? Waarom?*’. Samba is erg taalkundig en praat de hele dag door met volzinnen. Hij pakt ook zelf boekjes, terwijl ik vroeger helemaal niet bezig was met lezen en ook totaal niet zelf boekjes pakte. Wel las ik vaak ‘*De Olijke Tweeling*’, deze heb ik echt verslonden. Maar ook in deze boeken herkende ik mezelf niet. Zowel qua innerlijk als uiterlijk niet.”

Yvonne van Hengel

Herkenning

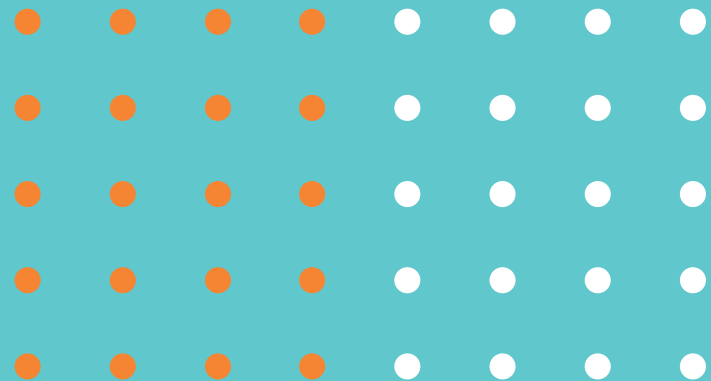
Toen Pim in groep zeven zat, was hij voor het eerst verliefd. “Op Nick. Ik voelde me zo verward en eenzaam. Ik kom uit een klein dorp uit Friesland en ik wist niet beter dan dat ik de enige van het hele dorp was die op een jongen verliefd was geworden. Ik vond het erg lastig en heb er twee jaar niet over durven te praten. Totdat ik het boek ‘*See you in Timboektoe*’ las. Ik las hierin over mezelf. Het hoofdpersonage wordt verliefd op zijn beste vriend. En omdat dit personage het aan zijn beste vriendin durfde te vertellen, durfde ik het ook aan mijn beste vriendin te vertellen. Ik voelde me minder eenzaam, omdat ik mijn gevoelens kon accepteren. En deze leeservaring wilde ik doorgeven aan andere kinderen. Ik wil met mijn boeken en gedichten kinderen maar ook volwassenen helpen. Omdat mijn boeken prentenboeken zijn, lezen ouders voor en is het een voorzetje om het gesprek aan te gaan. Het is erg belangrijk om over diversiteit te praten, vanaf iedere leeftijd.”

Anke: “Ik vind het soms zoeken naar boeken waar diversiteit aan bod komt. Vroeger werd er minder de nadruk op gelegd, maar er waren zeker al wel boeken waar diversiteit in zat. In de huidige boeken vind ik het jammer dat het er soms niet in zit, of juist dat het er te dik bovenop ligt. Ik zoek dan meer op thema en kijk of het ook iets toevoegt. Nu hebben we het thema water, waarbij ik een boek heb meegenomen over een jongen die een zeemeermin wil zijn. Dus dat gaat over water, maar er zit ook een stukje diversiteit in.”

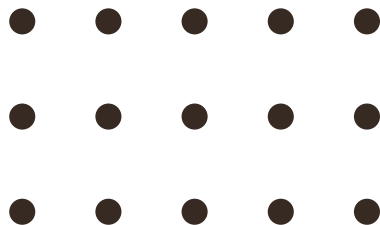
Ditzelfde boek sprak Yvonne ook aan. “Mijn partner en ik lezen dat boek heel vaak met Samba. Vroeger had je dat soort boeken niet. Wij hebben juist veel van dat soort boeken voor Samba. Ik vind dat fantastisch. De kinderboeken van tegenwoordig sluiten veel meer aan op de wereld van een kind, waarin een kind ook echt kind mag zijn. Nu lees ik met Samba huidige boeken waarin ik mezelf wél herken. We zijn allemaal super uniek. Diversiteit heeft te maken met het uniek zijn van de mens.”

*“We zijn wel allemaal
gelijkwaardig,
maar we zijn
gewoon niet
allemaal gelijk.”*

Floor: “Toen ik jong was, hebben mijn ouders heel veel moeite moeten doen om kinderboeken te vinden waarin donkere kindjes voorkwamen. Mijn ouders gingen verschillende boekenwinkels af, om te zoeken naar boeken waarin ik mezelf kon herkennen. Maar ik had bijvoorbeeld ook een pop en dat was dan een bruin babypopje. Diversiteit is zijn wie je bent en ook geaccepteerd worden voor wie je bent. En de maatschappij moet daarin meebewegen.

Niets is erger dan anders zijn dan een ander. We willen allemaal passen in hetzelfde stramien. Het is al niet fijn als je opvalt vanwege bijvoorbeeld je huidskleur. De buitenkant zie je, maar innerlijk zoals geaardheid en normen en waarden zie je niet.”

“Diversiteit is zijn wie je bent en ook geaccepteerd worden voor wie je bent. En de maatschappij moet daarin meebewegen.”

Normen en waarden

Kinderen zien verschil, maar voelen geen verschil.

Yvonne: “Mijn broertje had het altijd over een jongetje met een bril. En dat jongetje was het donkerste jongetje van de klas. Maar kinderen zien dat niet. “Nee het is het jongetje met de bril”. Kinderen zijn blind voor huidskleur. Ik vind dat mooi. Jonge kinderen zien iedereen als gelijke. Ze kijken niet naar haarkleur, huidskleur, wat iemand aanheeft, of *whatever*.”

Floor: “Ouders moeten verder kijken. Het is denk ik vooral onwetendheid en angst voor het onbekende.” Ook Anke is het hier mee eens: “Bij ouders lijkt het niet altijd te leven. Niet zozeer afkeer. Het is meer een stukje bewustwording, het gesprek aangaan en belang van aangeven.”

Floor: “Als je van huis uit mee krijgt, dat een gezin met twee vaders of twee moeders gek is, dan neemt een kind dat over. De normen en waarden van ouders en hoe zij tegen de wereld aankijken, is heel belangrijk voor de

opvoeding van het kind. Dus ik zou zeggen, probeer mee te gaan met de tijd en probeer ruimdenkend te zijn. En ga het gesprek aan met je kind. Communicatie en over diversiteit praten met je kind is heel belangrijk. Ook voor jonge kinderen is het al belangrijk dat ze uit hun eigen bubbel komen en leren dat mensen verschillend zijn. Op die manier kan je vooroordelen tegengaan. Kleuters

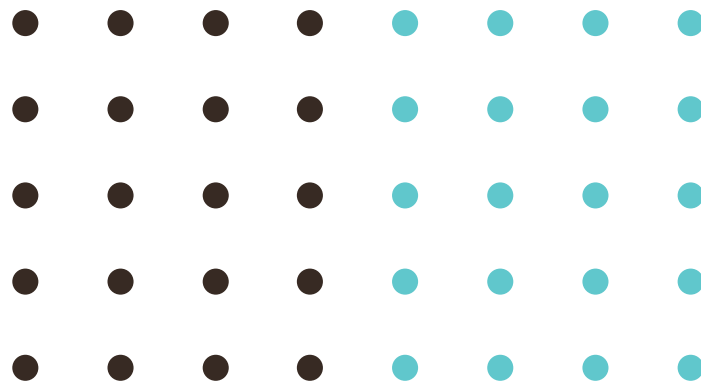
“Het is denk ik vooral onwetendheid en angst voor het onbekende.”

komen op school en zien daar ook al verschillende soorten gezinnen. Mijn kinderen wisten precies bij wie je thuis veel snoep kreeg of ouders die zelden thuis waren. Vergis je daar niet in, jonge kinderen krijgen al veel mee en niet alleen van de buitenkant van mensen. Dus op een luchtige manier al kennis laten maken met diversiteit, helpt enorm wanneer ze wat ouder zijn.”

“In onze maatschappij zien we liefde tussen een man en een vrouw als iets dat we moeten vieren en in kinderboeken moeten bespreken”, vertelt Pim, “maar liefde tussen twee mannen of twee vrouwen willen we zo ver mogelijk bij kinderen vandaan houden. Waarom? Hoe veel makkelijker is een *coming out* voor een kind, wanneer je ouders hier met je over praten door simpel een boek voor te lezen. Onwetendheid wordt hierdoor verkleind en vooroordelen kunnen voor een groot deel worden tegengegaan.”

Anke herkent zich in wat Pim schetst. “Kinderen benoemen vaak wel wat er in het boek staat, zoals een jongen in een rolstoel. Maar niet dat ze er echt iets van vinden, het wordt alleen opgemerkt. Doordat je het ziet en benoemt is het ook al minder vreemd wanneer je het in het dagelijks leven tegenkomt. Het is een onderdeel geworden van je eigen bubbel. Het is belangrijk dat je in literatuur jezelf herkent, maar ook van de wereld om je heen. Mijn dochter bekijkt op YouTube een stel, Rutger en Thomas en die hebben een hond. Zij hebben samen een boek geschreven. Op die manier maakt mijn dochter kennis met een homostel die een hond hebben, maar het ligt er niet bovenop dat het over een homostel gaat.”

Rol onderwijs

Volgens Pim heerst er wel nog een taboe op de onderwerpen gender en seksualiteit. “Ik krijg vaak te horen dat kinderen helemaal nog niet bezig zijn met een thema als transgender zijn. En mijn verhalen zouden juist kinderen beïnvloeden en ze trans of gay maken. Een aantal uitnodigingen tijdens de Kinderboekenweek om te spreken op scholen werd ingetrokken, omdat de onderwerpen van mijn boeken niet zouden passen bij de identiteit van de school. Ik schrok hier behoorlijk van. Ik werd ineens geweigerd. Ik had niet verwacht dat er zo heftig gereageerd zou worden. Tegelijkertijd gaf het voor mij aan dat het juist heel belangrijk is om deze onderwerpen in kinderboeken naar voren te laten komen. Ik ben ervan overtuigd dat veel van deze volwassenen anders hadden gereageerd als ze zelf prentenboeken in hun jeugd als deze hadden gelezen. Iets is niet meer eng, als kinderen er over hebben gelezen en er over kunnen praten.”

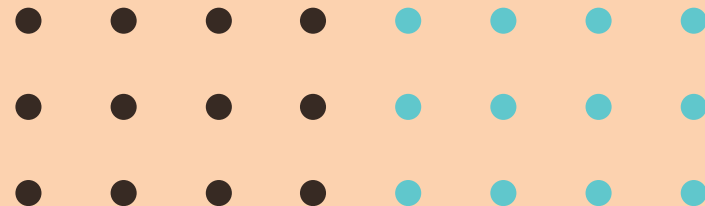

Floor: “Scholen zijn de toegang voor kinderen naar de maatschappij. Ik vind het dus heel bekrompen wanneer scholen schrijvers als Pim Lammers niet uitnodigen vanwege de thema’s in zijn boeken. Ik denk dat je kinderen daarmee ook tekortdoet. Op iedere school zitten er kinderen die zich kunnen vinden in de personages van Pim.”

Yvonne: “In vergelijking met mijn jeugd en kindertijd zie ik al zo’n groei in diversiteit in jeugdliteratuur. Ik kan alleen maar hopen dat deze trend doorzet. Het is ook interessant hoe je het belang van diversiteit nog bij mensen onder de aandacht kan brengen. Ik denk dat een groot stuk aandacht ook bij de school ligt. Als ze naar school gaan, welke boeken worden daar dan aangeboden?”

Anke werkt met jonge peuters en om diversiteit bespreekbaar te maken hebben ze het thema ‘familie’ centraal staan. “We hadden aan de ouders gevraagd om een foto te sturen van de familie, terwijl ze aan het eten zijn. Zo kregen de kinderen meer mee over de verschillende gezinssamenstellingen en wat er thuis gegeten wordt. Dit is bij ieder gezin anders en zorgt meteen voor een bredere kijk op de maatschappij.”

Floor: “Zeker op de kinderdagverblijven waar vaak kinderen van verschillende komaf samen zijn, is het goed om een prentenboek te hebben met in de hoofdrol een donker kindje of een boek over een kindje met een handicap. Daarnaast zou het goed zijn als er in het lesprogramma aandacht voor is. Geef bijvoorbeeld een gastles bij maatschappijleer.”

Diversiteit in de bibliotheek

Floor: “Als bibliotheek moet je mee met de veranderingen in de maatschappij en met de verschillende soorten mensen die in de maatschappij leven. De bibliotheek moet zorgen voor een divers aanbod aan boeken, dat over verschillende kinderen en jongeren gaat. Zodat kinderen zich herkennen in de literatuur.”

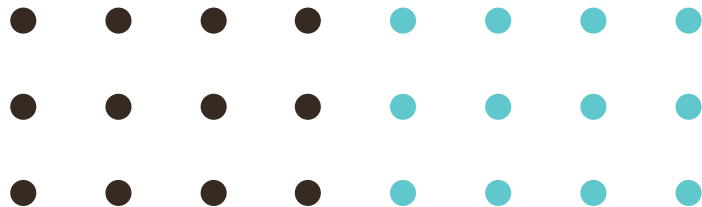
Yvonne: “Bij de geboorte kregen wij het Boekstart Koffertje van de bibliotheek. Dat boekje wat daarin zit gaat over Tilburg en vindt Samba helemaal fantastisch. Dat leest ‘ie nog steeds. Dat is natuurlijk een stuk herkenning, omdat wij in Tilburg wonen. Maar, dat boekje is dus eigenlijk helemaal niet inclusief. Terwijl Tilburg wel heel divers is, alles leeft met elkaar en door elkaar.”

Floor: “Ik vind eigenlijk dat wij, de bibliotheek, nog best wel een witte organisatie zijn. Ik denk vaak, ‘oh ik ben weer de enige bruine’. Ik voel me heel Nederlands, maar ik zie er natuurlijk niet heel Nederlands uit.” Yvonne vindt dat er niet een specifieke Nederlander is: “Er zijn zoveel verschillende mensen. Als je naar Nederland kijkt en je vraagt jezelf af: ‘Wat is nou dé Nederlander?’. Wat mij betreft hebben we die niet.”

x x x x x x
x x x x
x x x x

Toekomst

Floor: “Mijn advies voor de bibliotheek is, kijk naar je collectie en hoe je het noemt. Eerst had de collectie rondom diversiteit in de Midden-Brabant bibliotheek de naam ‘Anders zijn’, nu heet het gelukkig ‘Jezelf zijn’. Een collectie waarbij iedereen in de maatschappij zich kan herkennen. Naar kinderen toe, blijf vooral kind maar stel je wel open op en stel vragen. En dat ze zich vrij mogen voelen om vragen te stellen. Ik krijg weleens de vraag, waarom ben jij bruin? Heel goed, stel gerust dat soort vragen. En voor ouders, er is meer. Denk niet in hokjes en ben open minded. En zorg dat je praat met je kinderen, over van alles.”

Anke:

*“Ben bewust van je
bubbel en confronteer
jezelf daarmee.”*

Colofon:

Deze publicatie is tot stand gekomen binnen het project Brabantse Jeugd en Jongeren Geletterd.

© Cubiss, juli 2022

Provincie Noord-Brabant

de Bibliotheek

BREEK
DE BUBBEL